

HOE FIT IS JOUW PAARD?

M A R I È L S C H R I J V E R S

10 signalen dat je
paard "iets" mankeert.
Leer ze te herkennen

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Over dit boekje	4
Buiten de scope	4
Binnen de scope	4
Doel	4
Inleiding	5
Een gezond paard, dat wil iedereen	5
Tussen 'kerngezond' en 'op sterven na dood' zitten veel gradaties	5
Voorkomen is beter dan genezen	6
Kijk naar je paard!	6
Leer de signalen te herkennen	6
Signalen dat je paard wat mankeert	7
1. Check de bespiering	7
2. Check de oren	9
3. Check de kwaliteit van de vacht	10
4. Check de gevoeligheid van de huid	11
5. Check zijn gedrag	11
6. Check de stand van de hoeven	12
7. Check de omvang van de buik	13
8. Check de kwaliteit van de manen	14
9. Check de vorm van de hals	15
10. Check het verloop van de rug	16
Check gedaan en nu?	17
Over de auteur	18
Checklijst	19

Copyright

Dit e-boek is beschermd door Copyright® regelgeving. Niets van dit e-boek mag zonder schriftelijke toestemming van de auteur gepubliceerd of openbaar gemaakt worden

Disclaimer

Dit e-boekje is bedoeld om kennis en inzichten te delen over zichtbare signalen die erop kunnen wijzen dat een paard zich niet optimaal voelt. De informatie is informatief en ondersteunend van aard en mag niet worden gezien als veterinaire of medische adviezen, diagnoses of garanties.

De beschreven signalen zijn algemeen en kunnen per paard verschillen. Het herkennen van één of meerdere signalen betekent niet automatisch dat er sprake is van een specifiek probleem. Bij twijfel, aanhoudende klachten, veranderingen in gedrag of beweging, of zorgen over het welzijn van een paard, is het altijd belangrijk een dierenarts te raadplegen.

Paardenosteopathie is een aanvullende, complementaire benadering en vervangt geen onderzoek of zorg door een dierenarts.

Voorwoord

Ok, dit is misschien niet het vrolijkste boekje dat je ooit voor je neus hebt gehad. Het gaat tenslotte over signalen van gezondheidsproblemen bij je paard. Ik geef toe, er zijn leukere onderwerpen te bedenken. Maar het is heel belangrijk om af en toe kritisch en objectief naar je eigen paard te kijken.

Ik heb dit boekje geschreven omdat mensen vaak verrast zijn, als ik ze vertel dat hun paard meer dan een beetje niet fit is. “Maar hij loopt helemaal niet slecht” is dan vaak de reactie. Als paarden niet kreupel zijn en geen diarree en/of koliek hebben, dan zijn ze in de ogen van veel mensen niet ziek. En dus gezond. Maar zo zwart-wit zit de wereld niet in elkaar.

Als je dit boekje hebt gelezen kijk je net wat objectiever naar je eigen paard. En naar die van anderen. Je zal veel eerder ‘doorhebben’ dat je paard de verkeerder kant op gaat wat betreft zijn conditie. Hierdoor kan je eerder actie ondernemen om te voorkomen je dat je paard na verloop van tijd écht ziek wordt of geblesseerd raakt. En dat is fijn, want voorkomen is altijd beter dan genezen.

Veel liefs,

Mariël

Over dit boekje

Buiten de scope

Dit boekje gaat niet over mechanische problemen van het paard. “Mijn paard kan niet links om aanspringen in galop, neemt rechts het bit niet aan, is zo sterk op de linker hand, wil niet achterwaarts, slaat uit na een hindernis, bokt, heeft singelnijd ...”

Vaak gehoord en natuurlijk allemaal signalen dat het paard een probleem heeft. Maar deze signalen worden door elke paardeneigenaar herkend. Sterker nog, dit zijn de bekende redenen waarom paardeneigenaren een osteopaat bellen. Het paard “doet het niet meer”. Oud nieuws dus, gaat dit boekje niet over.

Binnen de scope

In dit boekje deel ik de 10 belangrijkste zichtbare punten waar ik éérs naar kijk, vóórdat ik aan mijn osteopathieconsult begin. Ik geef je als het ware een kijkje in mijn keuken. Uit ervaring weet ik dat als

een paard een of meerdere van deze signalen vertoond, het paard niet optimaal fit is en er dus werk aan de winkel is. Deze punten zijn grotendeel onbekend bij paardeneigenaren, omdat ze vaak ten onrechte worden beschouwd als ‘normaal’.

Is deze lijst met punten compleet? Zeker niet, bij lange na niet zelfs. Maar dat is ook niet het doel van dit boekje. En het is ook niet nodig want met deze 10 punten kom je al een heel eind.

Doel

Het doel van dit boekje is om jou, als paardeneigenaar, vertrouwd te maken met een aantal veel voorkomende, met het oog te herkennen signalen, die er op wijzen dat jouw paard mogelijk niet optimaal gezond is. De informatie in dit boekje helpt je om **‘normaal’ van ‘abnormaal’ te onderscheiden** en daarmee problemen eerder te herkennen. Niets meer en niets minder.

Inleiding

Een gezond paard, dat wil iedereen

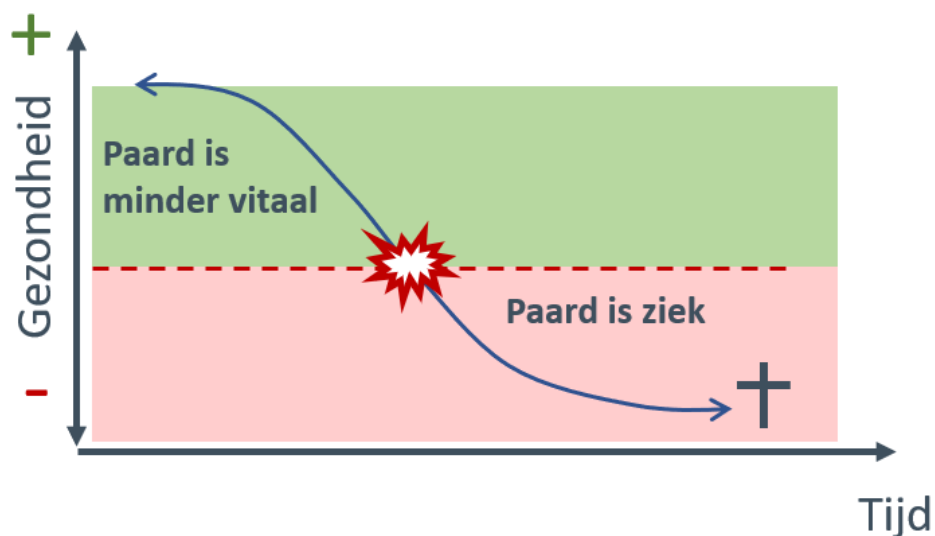
Iedereen wil zijn of haar paard graag sterk en gezond zien. Een goed gezond paard is gewoon **vriendelijker, veiliger én goedkoper** dan een paard dat sukkel met zijn of haar gezondheid.

Maar een paard een leven lang fit houden is nog niet zo makkelijk. Er zijn veel omgevingsfactoren die de gezondheid van een paard negatief beïnvloeden. Deze veroorzaken op den duur vaak ziektes en/of blessures.

Tussen 'kernegezond' en 'op sterven na dood' zitten veel gradaties

Het is belangrijk om je te realiseren dat de gezondheid van een paard een **glijdende schaal** is. Een paard wordt meestal pas écht ziek, nadat hij al langere tijd niet écht fit is geweest. Tijdens dit

voortraject is het paard nog niet ziek of geblesseerd, maar zijn er al wel signalen dat het de verkeerde kant op gaat met zijn gezondheid.

Voorkomen is beter dan genezen

Een paard wordt dus **niet 'zomaar' ziek**. Daar gaat meestal een heel proces aan vooraf. En dat is goed nieuws, want dat geeft je tijd om in te grijpen voordat het écht vervelend wordt. Voorkomen van ziekten is namelijk véél makkelijker dan ze te genezen. En ook nog eens een heel stuk goedkoper.

Kijk naar je paard!

Hoe weet je nu dat je paard (langzaam) bezig is in de problemen te komen? Daarvoor is het belangrijk dat je de **vroege signalen** en symptomen leert herkennen.

Als osteopaat gebruik ik niet alleen mijn handen om een paard te onderzoeken. Ook door **te kijken** naar het paard krijg ik veel informatie over zijn of haar gezondheids-toestand. Bovendien krijg ik alvast een idee waar ik, wanneer ik hem écht begin te onderzoeken, mogelijke blokkades of restricties kan verwachten.

**VOORKOMEN IS ALTIJD
BETER DAN GENEZEN**

Leer de signalen te herkennen

Het is echt **niet moeilijk** om de belangrijkste signalen van naderend onheil te leren herkennen. Met dit e-boek geef ik je een kijkje in mijn keuken: Je leert wat de tien belangrijkste punten zijn waar ik éérst naar kijk, vóórdat ik aan mijn sessie begin. Dit zijn de zelfde punten die jij kan gebruiken om de gezondheidstoestand van je paard te checken. Loop de punten regelmatig na en zie je verslechtering? Dan weet je dat je in actie moet komen.

IN DIT E-BOEKJE:

**LEERT JE DE 10 BELANGRIJKSTE ZICHTBARE
SIGNALEN VAN EEN NIET-OPTIMALE GEZONDHEID
HERKENNEN. HIERDOOR KAN JE IN ACTIE KOMEN
VÓÓRDAT JE PAARD ZIEK WORDT.**

EN DAT SCHEELT TIJD, GELD EN ELLENDE !

Signalen dat je paard wat mankeert

ZICHTBARE SYMPTOMEN VAN EEN MINDERE GEZONDHEID:

1. SLECHTE BESPIERING / ATROFIE
2. OVERGEVOELIGE OREN
3. SLECHTE VACHT
4. OVERGEVOELIGE HUID
5. AFWIJKENDE STAND VAN DE HOEVEN
6. GEPRIKKELD, NERVEUS, HYPERACTIEF
7. OPGEBLAZEN BUIK
8. ZWAKKE, BREEKBARE MANEN
9. "HERTEN" HALS
10. ONREGELMATIGE RUGLIJN

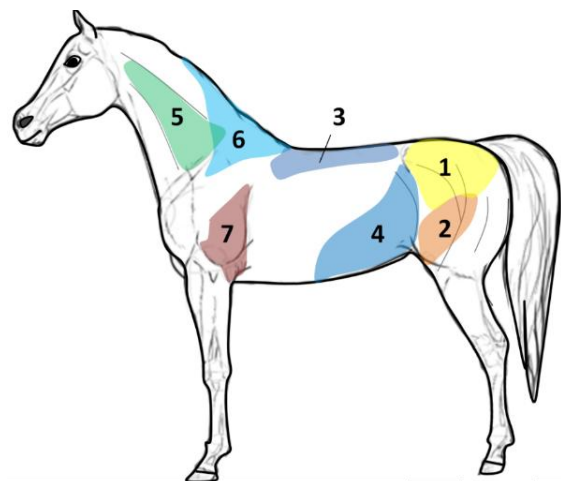

1. Check de bespiering

Een gezond paard dat niet in training staat hoort een basisbespiering te hebben. Op het moment dat deze basisbespiering ontbreekt, dan hebben we het over **spieratrofie**. Dat is geen goed nieuws, want dat betekent dat er mogelijk iets mis is met de neurale aansturing (de 'bedrading') en/of de doorbloeding van die

spieren. Daarom verdwijnt de spiermassa, en dat kan heel snel gaan.

De spiergroepen waar spieratrofie het vaakst voorkomt, staan in kleur aangegeven op het plaatje hieronder:

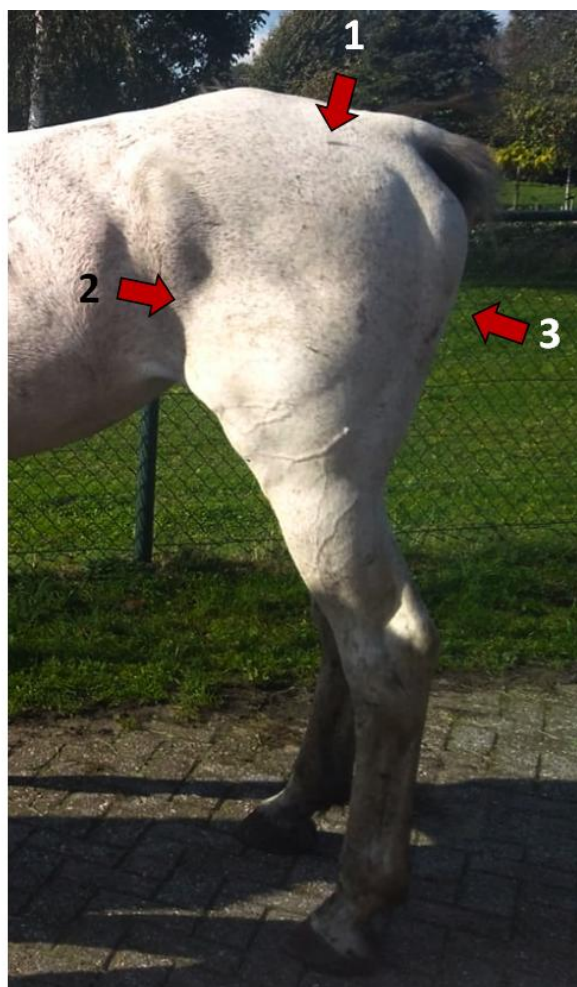

Spieren gevoelig voor atrofie: 1: Gluteus, 2: Quadriceps, 3: Longissimus dorsi, 4: Obliquus abdominis, 5: Splenius, 6: Trapezius, 7: Biceps brachii

Met training alleen kan spieratrofie niet worden verholpen. Om spieratrofie op te lossen moet eerst de neurale aansturing van die spier worden hersteld. Hiervoor moeten ruggewervels mobiel worden gemaakt en zieke organen worden hersteld.

Zijn de wervels mobiel en de organen gezond, dan doen de zenuwen weer hun werk. De spieren komen dan in de meeste gevallen vanzelf terug.

De linker foto hieronder laat een normaal-bespieerde achterhand van een gezond paard zien. De kont van het rechter paard vertoont duidelijke atrofie. Doordat de Gluteus (1) en de Quadiceps (2) grotendeels verdwenen zijn, moeten de Hamstrings (3) het werk over nemen. Deze zijn hierdoor veel te zwaar ontwikkeld en steenhard.

Check je paard op atrofie.

2. Check de oren

Wist jij dat de oorschelp van een paard door maar liefst drie belangrijke **craniale zenuwen** en een aantal spinale zenuwen van gevoel wordt voorzien? Als een paard overgevoelig of zelfs panisch reageert als je zijn oren aanraakt, dan is dat een duidelijk signaal dat deze zenuwen overprikkeld zijn.

Zenuwen gaan nooit zomaar 'over de zeik'. Ze raken geïrriteerd als er iets mis is. Als ze afgeklemd worden omdat een onderdeel dat behoort te bewegen vast is komen te zitten bijvoorbeeld. Maar ook problemen met de organen zullen uiteindelijk, via de

zenuwbanen, leiden tot overgevoelige oortjes. Daarom: Overgevoelige oren duidt op problemen in het hoofd of in het lichaam van het paard!

Het paard links op de foto geeft er niets om als je in haar oren knijpt. Dat is normaal. Bij het paard rechts hoef je alleen maar aan zijn oren te denken en hij wordt al panisch. Dit is niet zijn karakter of aangeleerd gedrag, die dingen zijn écht gevoelig!

Check de gevoeligheid van de oren!

3. Check de kwaliteit van de vacht

Een gezond paard behoort te glimmen en te glanzen. **Hoogglans**, dat willen we zien, zeker op een zomervacht. Oók zonder Cowboy Magic.

Een doffe, vale vacht is een duidelijke indicatie dat er iets mis is vanbinnen. Maar ook “ontkleuring” is *niet* normaal. Een zwart paard behoort zwart te blijven en ontkleurt niet door een beetje zonlicht. Heb jij ‘s winters een zwart paard en zomers een (gedeeltelijk) roodbruin paard? Dat is een indicatie dat zijn lever wel wat hulp kan gebruiken!

Hieronder twee foto’s van het zelfde paard, een Friese merrie. De linker foto is in Juni genomen. Het paard glansde wel, maar was eerder bruin dan zwart. Ik heb haar behandeld, we hebben het voer stevig omgegooid en haar een goed supplement voor de lever gegeven. De rechter foto kreeg ik in september toegestuurd, wat een verschil! Haar vacht is weer diepzwart en ze oogt zichtbaar fitter. En dat in vier maanden tijd. Zo snel kan een paard opknappen, als je er maar op tijd bij bent.

Uitscheidingsorgaan

De huid is wat je noemt een “tweedelijs uitscheidingsorgaan”. Dat betekent dat de huid gaat meehelpen met het afvoeren van afvalstoffen, als een van de eerstelijs uitscheidingsorganen het af laten weten. Een slechte huid en vacht is daarom vaak

een symptoom van een probleem met longen, darmen, lever of nieren.

De foto’s hieronder zijn gemaakt met de zelfde camera en in het zelfde seizoen (zomer). Het linker paard heeft een glanzende gladde vacht. De vacht van het rechter paard is uitgesproken dof en pluizig. Niet hoe we het graag willen zien dus.

Check de kwaliteit van de vacht

4. Check de gevoeligheid van de huid

Begint jouw paard te trillen, reageert hij gepikeerd of zelfs kwaad als je hem op zijn flanken aanraakt? Of onder zijn staart, op zijn kont, tussen zijn achterbenen, onder zijn buik of achter zijn voorbenen? Dat zijn allemaal signalen dat de zenuwen die de huid van gevoel voorzien, (zwaar) overprikkeld zijn.

Zoals ik eerder in dit boekje heb uitgelegd, zijn geprikkelde zenuwen altijd een teken van een of ander lichamelijk ongemak. Het is belangrijk om de oorzaak te achterhalen en op te lossen, vóór het probleem groter wordt.

5. Check zijn gedrag

Een gezond paard dat zich goed voelt, staat rustig, geaard, op vier benen. Een paard dat gestrest is, of ongemak ervaart, vind het heel erg moeilijker om stil te staan

en geduld te hebben. Die lopen te draaien en te wiebelen. Hebben hun aandacht er niet bij en lopen over je heen. Als je pech hebt, dan geven ze je nog een kopstoot op de koop toe.

Dit gedrag wordt vaak gezien als een gebrek aan opvoeding of gewoon een lastig, drammerig karakter. Zeker als het paard dit gedrag al lange tijd vertoont, wordt de link naar een (chronisch) lichamelijk probleem niet vaak gelegd.

Als osteopaat verwacht ik altijd een (groot) probleem te vinden in een chronisch onrustig, lomp, ongeduldig "ADHD" paard. Deze paarden hebben het hardst hulp nodig, maar hebben het minst zin om mee te werken. Meestal niet omdat ze slecht opgevoed zijn (kan wel natuurlijk), maar omdat ze zich écht niet oké voelen en daardoor behoorlijk gestrest zijn.

6. Check de stand van de hoeven

Het zijn de spieren die bepalen hoe een paard zijn been optrekt en wegzet.

Als een paard zijn achterhoef krampachtig naar binnen toe optrekt tijdens het uitkrabben, of als het paard zijn achterhoef het liefst gedraaid naar buiten op de grond zet (teen wijst naar buiten, de hiel naar binnen), dan is dat een teken dat bepaalde spieren aan de binnenkant van zijn been te strak staan. Met andere woorden; dat de zenuwen die deze spieren aansturen overprikkeld zijn.

Dit wordt vaak veroorzaakt door problemen met de organen in het bekken, denk eierstokken, baarmoeder, blaas, dikke darm. Maar ook te veel gifstoffen in het lijf kunnen dit veroorzaken.

Het paard op de linker foto zet haar hoeven nagenoeg recht naar voren op de grond. Dat zien we graag. Het paard op de rechter foto draait de teen van haar linker achterhoef zeker 45 graden naar buiten. Dat kan natuurlijk een momentopname zijn, maar als ze dat consequent doet, dan is er zeer waarschijnlijk iets niet in de haak vanbinnen.

Check hoe jouw paard zijn achterhoeven plaatst

7. Check de omvang van de buik

Krijg je regelmatig de vraag wanneer het veulen komt? En is jouw paard een ruïn? Dan is deze voor jou:

Een “zwangere” hangbuik heeft niets te maken met vet, maar wel met vulling. Eet jouw paard misschien zó veel dat zijn darmen volledig over gevuld raken? Da's niet goed! Het hele gewicht hangt aan zijn wervelkolom. Door de omvang en het gewicht raken bindweefsel en spieren uit gelubberd en komen organen in de verdrukking.

De vraag is natuurlijk wáárom jouw paard zo absurd veel eet. Komt hij misschien bepaalde voedingsstoffen te kort en probeert hij dat te compenseren door héél veel te eten? Of heeft hij last van zijn maag en/of darmen en help een goed gevulde maag/darm tegen het onaangename gevoel? Of is het verveling? Of voelt hij gewoon niet dat hij ‘vol’ zit? Een ding weet je zeker: als je paard zichzelf letterlijk dood eet als hij de kans krijgt, dan is er iets niet helemaal in orde.

Is jouw paard géén extreme vreetzak, maar heeft hij wel een hangbuik? Dan hebben we mogelijk te maken met een darmbacterieprobleem.

Slechte darmbacteriën veroorzaken, in tegenstelling tot ‘goede’ darmbacteriën, heel veel gas. Daar blaast de buik van op.

Slechte bacteriën zijn niet alleen een probleem op zich, maar meestal ook het resultaat van een ander probleem. Dat kan een slecht gebit zijn, maar ook een maagprobleem. Ook kan het type voer of de manier van voeren de boosdoener zijn. Dat komt vaker voor dan je denkt.

Allebei de paarden hieronder hebben onbeperkt ruwvoer tot hun beschikking. Ze zijn alle twee niet getraind en zijn alle twee niet mager. Het linker paard heeft een normale buik, het rechter paard heeft duidelijke een opgezwollen buik. En een doffe vacht zoals eerder besproken. Dat zijn al twee duidelijke symptomen die wijzen in de richting van een spijsverteringsprobleem.

Check de buik van jouw paard

8. Check de kwaliteit van de manen

De manen van een gezond paard zijn normaal gesproken echt knettersterk! Neem een plukje van een haar of 8 en probeer het met je vingers stuk te trekken. Lukt dat makkelijk? Dan is dat een teken aan de wand. Kennelijk zijn de manen verzwakt en broos geworden. Hoe komt dat? Krijgt het paard te weinig voedingsstoffen binnen? Of neemt zijn darm de voedingsstoffen niet op? Of neemt hij ze wel op maar komen de voedingsstoffen niet aan? Zwakke manen

die in laagjes afbreken kunnen ook een symptoom zijn van een uit de hand gelopen wormbesmetting!

Hieronder nogmaals de twee vosmerries die we al eerder hebben gezien. Het linker paard heeft misschien niet zo veel manen, maar ze zijn glanzend en sterk. De manen van het rechter paard zijn dof, broos en pluizig. Als je goed kijkt zie je dat ze zijn afgebroken in vier lagen. Dit is voor dit paard signaal nummer drie dat wijst in de richting van het maag-darm stelsel.

Check de kwaliteit van de manen

9. Check de vorm van de hals

De hals vormt de verbinding tussen het hoofd (hersenen) en het lichaam. Alle communicatie tussen hersenen (de regelkamer) en de rest van het lichaam verloopt via de hals, net als de toe- en afvoer van bloed (zuurstof, voedingsstoffen).

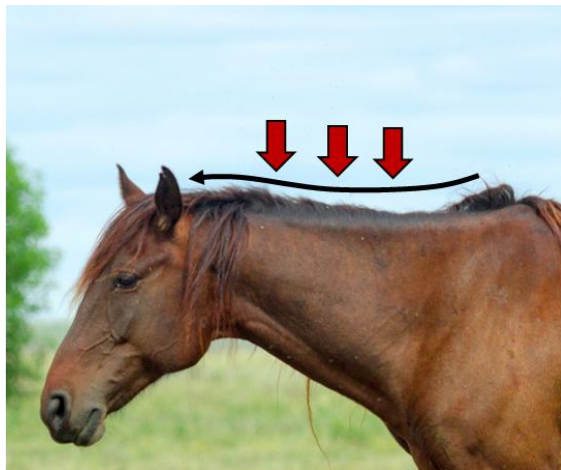
Problemen in de hals veroorzaken onder andere verminderde doorbloeding van het hoofd. Hersenen hebben veel zuurstof nodig. Bij een verminderde doorbloeding functioneren hersenen minder goed. Dit veroorzaakt problemen met de organen en de hormoonhuishouding.

Problemen in de hals kunnen een gevolg zijn van problemen in het hoofd, maar ook van problemen in het lichaam. Het werkt

dus twee kanten op! In ieder geval weet je zeker dat er iets aan de hand is, als de hals spieren mist of afwijkend is van vorm.

Een gezond paard heeft een iets gewelfde hals met een vloeiende overgang naar de schoft. Dat is normaal. Een zware onderhals of een dunne, rechte of zelfs holle hertenhals (al dan niet met duidelijke dip net vóór de schoft) zijn duidelijke signalen die wijzen op problemen in de hals.

Het linker paard heeft een goedgevormde hals. Niet extreem gespierd, niet extreem gewelfd, maar gewoon normaal. De hals van het rechter paard vertoont een iets holle bovenlijn. En de vacht is dof. Twee tekenen dat er iets aan de hand is.

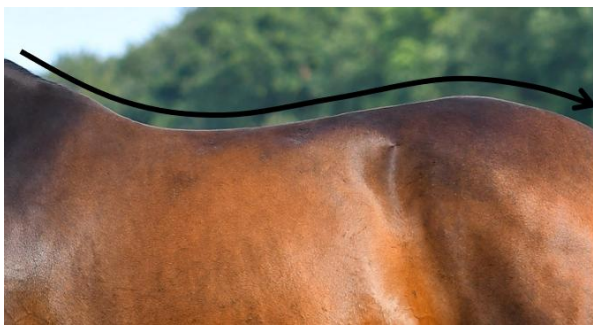
Check de vorm van de hals

10. Check het verloop van de rug

Een slecht passend zadel en/of verkeerde training zijn bekende oorzaken van rugproblemen. Maar ook problemen met nieren, darmen, en geslachtsorganen kunnen een afwijkende vorm van de rug veroorzaken.

Met name de lumbale wervels (Je weet wel, dát deel van de rug waar nooit een zadel op mag liggen), zijn erg veel zeggend. Bij nieren en dikke darmproblemen maar ook bij

problemen met de eierstokken, baarmoeder, zaadleiders en blaas hebben deze wervels de neiging om ram-vast te gaan zitten. Dat kan je voelen, maar vaak ook zien. Een of meerdere lumbale wervels lijken dan iets omhoog te komen. Of de wervels zitten juist wat verzonken. In ieder geval wordt de vloeiende ruglijn te hoogte van de lendenen van het paard verstoort. Dit kan pijnlijk zijn en normaal functioneren van het paard in de weg staan.

Check het verloop van de rug

Check gedaan en nu?

Yes! Mijn paard is symptoom vrij

Heb jij jouw paard op de tien besproken punten gecheckt en herken jij **geen van de symptomen**? Gefeliciteerd, dan ben je naar alle waarschijnlijkheid in het bezit van een redelijk vitaal paard. Begrijp mij niet verkeerd: Op basis van deze test valt niet te garanderen dat hij 100% fit is en geen enkele (mechanische) blokkade in zijn lichaam heeft. Die paarden zijn redelijk zeldzaam trouwens. Maar ik durf wél met enige zekerheid te stellen dat hij waarschijnlijk geen ernstige, langdurige problemen met zijn organen heeft. Dat is goed nieuws, houden zo!

Help, mijn paard heeft symptomen

Heb jij jouw paard gecheckt en herkende je wel één of meerdere symptomen? Dan vraag je je nu waarschijnlijk af wat je daar mee moet. In het algemeen is het zo dat naar mate jouw paard meer symptomen laat zien, en naar mate die symptomen duidelijker aanwezig zijn, jouw paard grotere lichamelijke problemen heeft:

Herken je **meerder symptomen heel duidelijk** in jouw paard? Dan mag je er van uitgaan dat het probleem (wat dat ook mag zijn) al langere tijd aanwezig is en dat het niet 'vanzelf' zal verdwijnen. Het is dus zaak om te achterhalen wat het onderliggende probleem precies is en er vervolgens wat aan te doen.

Hulp zoeken

"Probleem achterhalen en oplossen". Dat klinkt makkelijk, maar dat is het niet altijd. Sommige dierenartsen kijken je raar aan, als je ze laat komen omdat jouw paard gevoelig is op de oren. Of omdat hij zijn linker achtervoetje scheef wegzet. Of omdat hij een dunne concave hertenhals heeft. Of bespiering mist op zijn kont.

Toch is het belangrijk om altijd eerst een dierenarts te consulteren als je van mening bent dat je paard mogelijk wat mankeert. Zeker als je paard pathologische symptomen vertoont als diarree, koliek, kreupelheid, snotteren, hoesten, huidproblemen ... etc. Zieke paarden is namelijk het werkterrein van de dierenarts. Kan de dierenarts niets pathologisch vinden en verklaart hij of zij het paard feitelijk gezond, dan zou het kunnen zijn dat je paard last heeft van een of meerdere osteopatische disorders (niet ziek, wel vast).

'Vage' symptomen interpreteren van gezonde paarden en de algemene fitheid van een paard verbeteren is bij uitstek het werkgebied van **osteopaten**. Maar ook de betere natuurgenezers en voedings- deskundigen kunnen soms wonderen verrichten voor de vitaliteit van je paard. Dus, om een lang verhaal kort te maken, herken jij jouw paard in de beschreven symptomen maar is hij niet ziek, dan kan een osteopaat en/of natuurgenezer helpen de algemene vitaliteit van je paard te verbeteren.

Over de auteur

Mariël is een **gediplomeerd osteopaat** voor paarden en pony's, werkzaam in de regio Noord-Brabant (NL).

Ze heeft haar opleiding gevolgd aan het Vluggen Instituut in Duitsland en heeft bovendien een universitaire graad in de Biologie. Mariël heeft bovendien verschillende aanvullende opleidingen en cursussen gevolgd op het gebied van sportmassage voor paarden, hoefbekappen, paarden trainen (klassieke stijl) en voermanagement.

Mariël bezit al meer dan 20 jaar een Arabische volbloed merrie. Een geweldig paard, maar met de nodige gezondheidsproblemen. Deze merrie is de drijvende kracht achter Mariël's

voortdurende zoektocht naar nieuwe informatie over 'hoe een paard gezond te maken en te houden'.

Checklijst

Naam paard: _____

Datum: _____

Kruis aan wat van toepassing is:

1. Bespiering:	☐ Normaal gespierd	☐ Mist bespiering*
2. Oren:	☐ Aanraken geen probleem	☐ Aanraken ... no-way
3. Vacht:	☐ Glanzend en glad	☐ Dof, vreemde plekken*
4. Gevoeligheid huid:	☐ Normaal	☐ Overgevoelig*
5. Stand achterhoeven:	☐ Normaal	☐ Afwijkend
6. Gedrag:	☐ Wakker maar relaxed	☐ Hyper, nerveus of juist sloom, afgesloten
7. Omvang buik:	☐ Normaal	☐ Opgezwollen
8. Manen:	☐ Sterk en glanzend	☐ Breekbaar, dof en/of pluizig
9. Hals:	☐ Normaal gewelfd	☐ Holle bovenlijn / herten hals
10. Rug	☐ Vloeïend	☐ Afwijkend / "karper" rug

** Markeer hieronder de atrofische spieren, gevoelige huid en/of afwijkende vachtplekken*

